

Democratie en dialoog in de klas

Lesidee voor leerlingen vanaf klas 3 - Werkblad

In deze dialoog gaan we niet debatteren rondom een stelling, maar zoeken we samen naar de oplossing van een probleem.

Je kiest met jouw groepje een probleem, bijvoorbeeld aan de hand van een situatie op school. Ook kan jouw docent jou vragen mee te denken aan de oplossing bij een probleem in zijn/haar vak.

Stappenplan

1. Probleem formuleren (huiswerk)

- Denk na over een probleem dat speelt bij jou op school of binnen een onderwerp dat speelt in het vak van jouw docent. Overleg ook met vrienden, ouders/verzorgers en andere mensen in jouw omgeving! Wat moet er echt aangepakt worden?
- Bv.: "Onze docenten weten niet genoeg van nieuwe media", of: "Het eten in onze kantine is niet lekker."
- Neem jouw idee mee op een briefje en stop het in de ideeënbox. Jouw docent verdeelt vervolgens de briefjes over groepjes van ca. 4 leerlingen.

2. In dialoog de ideale oplossing formuleren

- In jullie groepje formuleren jullie samen de ideale oplossing. Dit mag een 'wild idee' zijn. Dat wil zeggen: het gaat (nog) niet om mogelijke bezwaren, problemen of knelpunten!

Bijvoorbeeld: "Alle docenten krijgen les van een expert en zijn daarna beter op de hoogte van nieuwe media." Of: "We nodigen een food truck uit in de grote pauze."

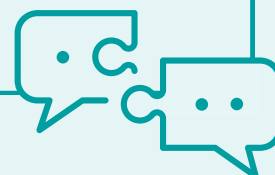
3. In dialoog gezamenlijk afstemmen

- Welke problemen zijn er bij het realiseren van deze oplossing?
- Welke stappen zijn er nodig om tot deze oplossing te komen?
- Mogelijke hulpbronnen: Wie kan ons helpen bij het realiseren van deze oplossing, met kennis of kunde?

Bij stap 2 en 3 werken we volgens dialogische principes.

Principes van de dialoog

- Geef je standpunten weer en stel oprechte vragen, wees nieuwsgierig!
- Deel zoveel mogelijk relevante informatie met elkaar
- Kom overeen wat belangrijke woorden (definities) betekenen
- Focus op het uiteindelijke gezamenlijke belang
- Positioneer jezelf niet tegenover de ander, maar zoek naar 'common ground' (een gemeenschappelijke basis)
- Probeer eerst de ander te begrijpen, alvorens je ervoor zorgt dat jij begrepen wordt
- Ontwerp gezamenlijk de volgende stappen
- Laat iedereen uitspreken en luister actief

4. Presenteer, stem & ga aan de slag

- Elk groepje presenteert de oplossing aan de rest van de klas.
- Bespreek nu klassikaal welk probleem jullie willen aanpakken.
- Jullie kunnen in de vorm van een gesprek tot een conclusie komen of erover stemmen.

Zijn jullie enthousiast? Dan kunnen jullie een taakverdeling en een tijdsplan maken. Wees erop voorbereid dat jullie tegenslag krijgen, bijvoorbeeld door een schoolleider die aangeeft dat er geen budget is. Vanuit hier kunnen jullie opnieuw samenkomen en jullie oplossing bijstellen, bijvoorbeeld door een plan op te stellen om zelf geld in te zamelen.

Hebben jullie een goed plan bedacht? Laat het ons graag weten! Onderwijs-dia@uva.nl

Handleiding Democratie en dialoog in de klas

Inhoud: Trixie Hölsgens & Elian de Jong | Vormgeving: Rowena Kat

Geïnspireerd door: *Die neue Schule der Demokratie* - Marina Weisband (2024) en met dank aan docenten maatschappijleer voor input

Afdeling Onderwijs & Uitwisseling - Duitsland Instituut Amsterdam ©2025

www.duitslandinstituut.nl | E-mail: onderwijs-dia@uva.nl

